

ЭМНЭЛ ЗҮЙН СУДАЛГАА

БАГАНА НУРУУНЫ ӨВДӨЛТИЙН БАЙДЛЫГ ҮНЭЛСЭН ҮР ДҮН

Н.Алтанхундага^{1,3}, Б.Мягмарсүрэн², Б.Гэрэл¹, Э.Дэлгэрмаа³, Ш.Болд⁴

¹"Алтанмед" уламжлалт эмнэлэг, ²"Мажаа" эмнэлэг, ³"Ач" АУИС

⁴Монголын Анагаах Ухааны Академи,

e-mail: altankhundaga.n@gmail.com

Abstract

RESULTS OF EVALUATION OF SPINAL PAIN CONDITION

Altankhundaga.N^{1,3}, Myagmarsuren.M², B. Gerel.B¹, E. Delgermaa.E³, Bold.Sh⁴

¹"Altanmed" traditional hospital, ²"Majaa" hospital, ³"Ach" University

⁴Mongolian Academy of Medical Sciences

e-mail: altankhundaga.n@gmail.com

Background

Spine diseases, back pain, curvature, and intervertebral disorders are increasing among the population of Mongolia. According to a study of diseases covering 195 countries of the world in 1990-2016, spine disease ranked third among non-communicable diseases. However, at present, very little research has been done on the prevalence of spinal diseases among the population of Mongolia.

Research goal

Detecting the location of spinal pain in patients with back pain, curvature and other pains who visited "Altanmed" hospital.

Research methods

The study was conducted in a hospital setting using a snapshot survey method. From January 1, 2021, to January 1, 2022, a total of 2,210 patients were examined and treated at "Altanmed" hospital, of which 560 therapists were randomly selected from patients over 18 years old and participated in the study. Subjects were asked to complete a questionnaire and rate their pain on a 0-10 scale.

Conclusion

1. 69.8% (n=391) of 560 patients who came to "Altanmed" hospital with back pain were lumbar and lower back pain.
2. 74.4% (n=291) or the majority has lumbar and lower back pain among patients aged 31-50. Of the 391 clients with lower back pain, 11.5% or 45 had mild (pain score 1-3), 52.9% (n=207) moderate (pain score 4-6), and 35.5% (n=139) severe pain (pain score 7-10), and the groups differ with statistical probability ($p < 0.01$).
3. Regarding the duration of pain, 8.4% (n=33) had acute pain up to the last 3 months, and the remaining 91.6% had chronic back pain. The average pain scale was 5.76 (SD±1.8).

Keywords: Spine diseases, back pain, curvature, population of Mongolia, lower back pain

Судалгааны ажлын үндэслэл

XXI зууны эхний 20 гаруй жилд хотжилт, техник технологийн хөгжил дэвшил нэн хурдацтай явагдаж, Ковид-19-ийн цар тахлын улмаас шалтгаалан хүн амын ажил, амьдралын хэмнэл, дадал зуршил эрс өөрчлөгдөж, хөдөлгөөн багатай, суугаа амьдралын хэв маяг ихсэж байна [1,2,3].

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас бүсэлхий нурууны өвдөлт нь яс, булчингийн тогтолцооны

өвчлөлүүдийн дунд дэлхийн хэмжээнд хамгийн өндөр тархалттай бөгөөд дэлхий даяар хөдөлмөрийн чадвар алдагдалт, хөгжлийн бэрхшээлийн тэргүүлэх шалтгаан болдог [4]. Мөн ажил болон амьдралын чанарт шууд нөлөөлдөг гол шалтгаан юм гэжээ [5]. Үүнийг дагалдан Монгол Улсын хүн амын дунд багана нурууны өвчин эмгэгүүд, нурууны өвдөлт, муруйлт, нугалмын үе хоорондын эмгэгүүд ихээхэн нэмэгдэж байгаа нь анхаарал татаж байна [6]. 1990-2016 онд дэлхийн 195 улсыг хамруулсан өвчлөлийн судалгаагаар халдварт бус өвчнүүдийн дунд багана нурууны өвчлөл 3-р байрыг эзэлж байжээ [7].

Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин эмгэгээр өвчилсөн хүмүүсийн гурван хүний нэг нь мэдрэл, мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг өвчнөөр эмнэлэгт хандан үйлчлүүлсэн байна. Улмаар мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг нь 10 000 хүн амд 2010 онд 94 тохиолдол байсан бол 2019 онд 265 болж 2.82 дахин ихэссэн [8].

Өнөөгийн байдлаар нурууны өвчнөөс болж үүссэн мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэгийн тархацын тухай тоо баримт Монгол улсын хэмжээнд байдаг мөртлөө багана нурууны өвчний тархацыг үнэлсэн судалгааны ажил тун бага хийгдсэн байна.

Судалгааны ажлын зорилго

“Алтанмед” эмнэлгээр үйлчлүүлсэн нурууны өвдөлт, муруйлт болон бусад зовиуртай үйлчлүүлэгчдийн багана нурууны өвдөлтийн байршлыг илрүүлэх. Энэхүү зорилгын хүрээнд бүсэлхий нурууны өвдөлтийн зовиуртай үйлчлүүлэгчдийн насны бүлэг, өвдөлтийн оноогоор бага, дунд, хүчтэй гэж 3 бүлэгт хувааж тодорхойлох, өвдөлт үргэлжилсэн хугацаа, өвдөлтийн онооны дундажийг үнэлэх зорилт тавьлаа.

Судалгааны хэрэглэгдэхүүн, арга

Судалгааг нэг агшингийн судалгааны аргыг ашиглан, эмнэлэгт суурилан хийсэн. 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-н хүртэл “Алтанмед” эмнэлэгт нийтдээ 2210 үйлчлүүлэгч үзлэг оношилгоо, эмчилгээнд хамрагдсан. Үүнээс 18-аас дээш насны үйлчлүүлэгчдээс санамсаргүй түүврийн аргаар 560 эмчлүүлэгчийг сонгон, судалгаанд хамруулсан. Судалгаанд хамрагсдаас асуумж судалгаа авч, өвдөлтийг 0-10 онооны үнэлгээгээр үнэлэв.

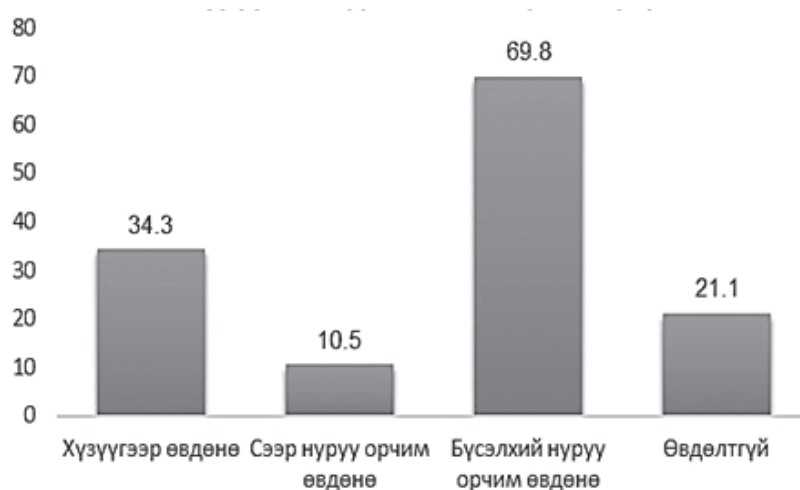
Судалгааны үр дүн, хэлцэмж

Насанд хүрсэн нийт 560 үйлчлүүлэгчдийн дундаж нас 39.7 ± 12.7 байлаа. Хүйсийн хувьд эрэгтэй 31.8% (n=178), эмэгтэй 68.2% (n=382), Улаанбаатар хотод амьдардаг 86.8% (n=486) хөдөө орон нутгийн 12.9% (n=72) байлаа (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 1. Судалгаанд хамрагдагсдын нийгэм, хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд

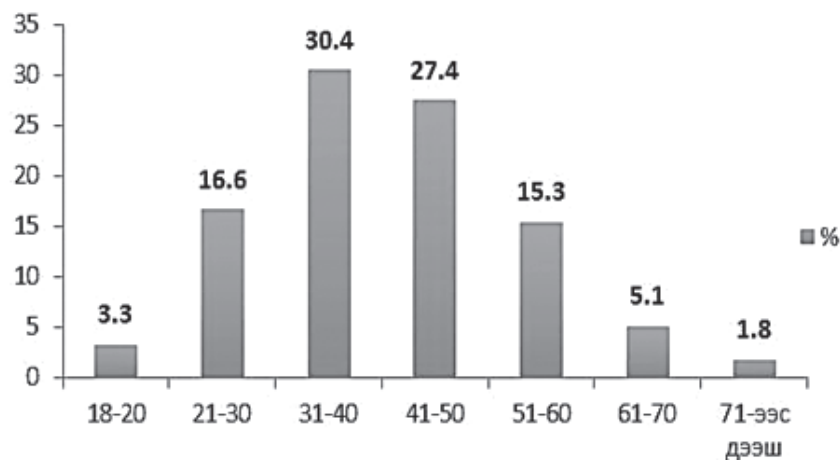
Үзүүлэлтүүд		Эзлэх хувь (%)	Нийт (N=560)
Дундаж нас ($\pm$ CX)		-	39.7 ($\pm$ 12.7)
Хүйс	Эрэгтэй	31.8%	178
	Эмэгтэй	68.2%	382
Амьдардаг газар	Улаанбаатар хот	86.8%	486
	Хөдөө орон нутаг	12.9%	72

Нийт 560 үйлчлүүлэгчдээс багана нуруунд өвдөлт илрэх байршил нь хүзүү орчим 34.3% (n=192), сээр нуруу орчим 10.5% (n=59), бүсэлхий, ууц нуруу орчим 69.8% (n=391) гэж хариулсан бол 19.7% (n=110)-д нь өвдөлт байхгүй бөгөөд 1.4% (n=8)-д нь нурууны өвдөлт байхгүй боловч мөчнүүд өвдөнө гэж өгүүлснээс үзэхэд бүлэг хоорондоо статистик магадлал ($p < 0.001$) бүхий ялгаатай байсан (Зураг 1).



Зураг 1. Нурууны өвдөлт голлон илрэх байршлын эзлэх хувь

Нурууны нугалам нь доошлох тусмаа хэмжээ нь томордог бөгөөд бүсэлхийн нугалам нийт нурууны өндрийн 25 хувийг эзэлдэг байна. Хүний нуруу нь хэвийн үедээ 4 муруйлтыг хүзүү, сээр, бүсэлхий, ууцны хэсэгт тус тус үүсгэдэг. Судалгаанд оролцсон бүсэлхий орчим өвддөг гэсэн зовиуртай нийт үйлчлүүлэгчдийн ($n=391$) насны бүлгийн хувьд 31-40 насныхан 30.4% ($n=119$), 41-50 27.4% ($n=107$), 21-30 16.6% ($n=65$) буюу 31-50 хүртэл насны үйлчлүүлэгчид 74.4% ($n=291$) хувийг буюу дийлэнх хувийг эзэлж байна (Зураг 2).



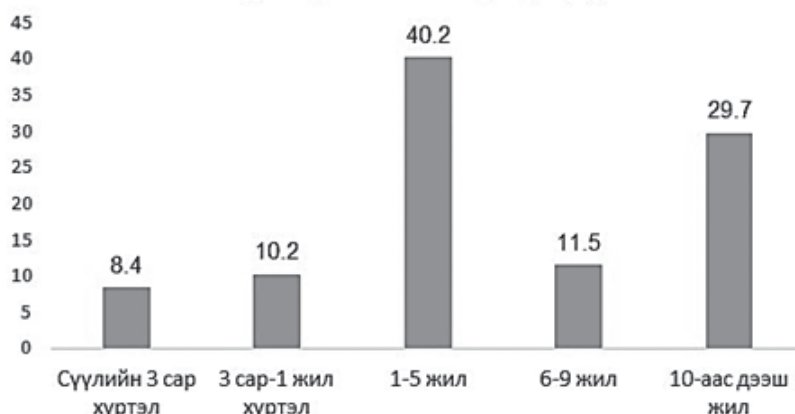
Зураг 2. Бүсэлхий нуруугаар өвддөг үйлчлүүлэгчдийн насны бүлэг

Нуруунд ачаалал ихсэх, хүнд юм өргөх, гэнэт огцом хөдөлгөөн хийх болон гэмтлийн үед өвдөлт үүснэ. Хэдэн өдрөөс хэдэн долоо хоног үргэлжилбэл “цочмог”, харин хэдэн сараар үргэлжилбэл “архаг” гэнэ. Бүсэлхий нурууны мэдрэл нь яс болон бусад эдээр механик даралт үүсэх, өвчний улмаас дискийн эмгэг үүсэх, яс ургах зэргээс мэдрэлийн үрэвсэл үүснэ. Тус судалгаанд хамрагдсан бүсэлхий нуруу орчим өвддөг зовиуртай ($n=391$) үйлчлүүлэгчдийн 11.5% буюу 45 нь бага (өвдөлтийн оноо 1-3), 52.9% ($n=207$) дунд зэргийн (өвдөлтийн оноо 4-6), 35.5% ($n=139$) хүчтэй өвдөлтийн (өвдөлтийн оноо 7-10 хүртэл) бүлэгт тус тус хамаарагдаж, бүлэг хоорондоо статистик магадлал ($p<0.01$) бүхий ялгаатай байв (Зураг 3).



Зураг 3. Өвдөлтийн зэргээр ангилсан нь (эзлэх хувь)

Бүсэлхий нурууны зовиуртай 391 үйлчлүүлэгчдийн өвдөлтийн зэрэг дунджаар $5.76 (SX \pm 1.8)$ байлаа. Нурууны өвдөлт илрээд хэдэн жил болж байна бэ? гэсэн асуултанд нийт 391 үйлчлүүлэгчдийн 8.4% ($n=33$) нь сүүлийн 3 сар хүртэл, 10.2% ($n=40$) нь 3 сар-1 жил хүртэл, 40.2% ($n=157$) нь 1-5 жил хүртэл, 11.5% ($n=45$) нь 6-9 жил, 29.7% ($n=116$) нь 10-аас дээш жил гэж хариулсан байна (Зураг 4).



Зураг 4. Бүсэлхий нуруугаар өвддөг зовиуртай үйлчлүүлэгчдийн өвдөлт үргэлжилсэн хугацааг хувиар үзүүлэв

Бүсэлхий нурууны өвчин үүсэх шалтгааныг тогтоохын тулд өвчний зовиур, ажил амьдралын дэглэмийг асууж судлах ба бодит үзлэг, рентген зураг, компьютер томографи (СТ), соронзон резонанс томографи (MRI) зэрэг шинжилгээнд үндэслэн оношилно.

Дүгнэлт

1. “Алтанмед” эмнэлэгт нурууны зовиуртай ирсэн 560 үйлчлүүлэгчдийн 69.8% ($n=391$) нь бүсэлхий, ууц нурууны өвдөлт эзэлж байна.
2. 31-50 хүртэл насны үйлчлүүлэгчдээс бүсэлхий нурууны өвдөлтийн зовиуртай үйлчлүүлэгчид 74.4% ($n=291$) буюу дийлэнх хувийг эзэлж байна. Бүсэлхий нурууны өвдөлттэй нийт 391 үйлчлүүлэгчдийн 11.5% буюу 45 нь бага (өвдөлтийн оноо 1-3), 52.9% ($n=207$) дунд зэргийн (өвдөлтийн оноо 4-6), 35.5% ($n=139$) хүчтэй өвдөлтийн (өвдөлтийн оноо 7-10 хүртэл) бүлэгт тус тус хамаарагдаж, бүлэг хоорондоо статистик магадлал ($p < 0.01$) бүхий ялгаатай байна.
3. Өвдөлт үргэлжилсэн хугацааны хувьд 8.4% ($n=33$) нь сүүлийн 3 сар хүртэл буюу хурц өвдөлттэй үлдсэн 91.6% нь нурууны архаг өвдөлттэй байсан. Өвдөлтийн дундаж оноо нь $5.76 (SX \pm 1.8)$ байв.

Ном зүй

1. Монгол Улс: COVID-19 цар тахлын улмаас хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдэд тулгарч буй хүндрэлийг хөнгөлөхөд Дэлхийн Банк тусална. www.worldbank.org/mongolia
2. COVID-19 ба хөдөлмөрийн ертөнц: Үр нөлөө, хариу арга хэмжээ. Олон улсын Хөдөлмөрийн Байгууллага (ОУХБ)-ын рөвлөмж. 2020 оны 3 дугаар сарын 18.
3. КОВИД-19 цар тахлын охид, эмэгтэйчүүдийн нийгэм, эдийн засгийн амьдралд үзүүлж буй нөлөөлийн судалгаа. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн Хөтөлбөр. УБ, 2021, х.21-27, 45
4. Home/Newsroom/Fact sheets/Detail/ Low back pain. WHO, Geneva. 19 June 2023. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets>.
5. Kaplan W, Veronika J.W, Mantel-Teeuwisse A, Stolk P, Duthey B, Laing R. Priority Medicines for Europe, and the World - 2013 Update. Chapter 6: Priority diseases and reasons for inclusion: Low back pain. WHO Library Cataloguing. p.165–169.
6. Нурууны өвдөлтөөс сэргийлэх зөвлөмж. Сонгинохайрхан дүүргийн эрүүл мэндийн төв албан ёсны хуудас.
7. Aimin Wu, Wenlan Dong, Shiwei Liu, Jason Pui Yin Cheung, Kenny Yat Hong Kwan, Xinying Zeng, Kai Zhang, Zhenyu Sun, Xiangyang Wang, Kenneth Man Chee Cheung, Maigeng Zhou, and Jie Zhao. The prevalence and years lived with disability caused by low back pain in China, 1990 to 2016: findings from the global burden of disease study 2016. PAIN. 2019 Jan; 160(1): 237–245.
8. 2019 оны Монгол Улсын эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд. Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв. УБ, 2019, х.138-139, 154-157.